

KUR'ANI KERİM MEALLERİ HAKINDA GÖRÜŞÜM

"Yazarlar ve Hocalar" isimli whatsapp grubunun yöneticisi olan **Aydın Başar** kardeşimiz:

Herkes kendi kader anlayışına göre aşağıdaki ayete meal vermiş...

وَكُلِّىْ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِى عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا

<https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=17&ayet=13>

M.İslamoğlu "**ve biz, her bir insanın kaderini kendi çabasına bağlı kıldık.**"

Burada islamoğlu mealin gerekçesinde: "Bizim tercihimiz insanın kendi çabasının karşılığı, 'unuk'un bu çağrışımına dayanmaktadır" diyor.

Çağrışımlarla meal yapmak bu olsa gerek... yüz yılın icadı...

Diğer taraftan birçok kişinin okuduğu Mahmut Kısa ise tefsir mealinde şu açıklamayı yapıyor:

"Dolayısıyla her insan, yaptığı tercihlerle, kendi yazgısını bizzat kendisi belirler, sonucundan da yalnızca kendisi sorumludur."

Mahmut Kısa yani insan kendi yazgısını bizzat kendi belirler noktasında çok yanlış anlamış...

Siz tercihinizi yaparsınız belki doğru binayı da tercih edersiniz ama kader sizi başka bir binadayken yakalar. Dolayısıyla kaderi bizim tercihlerimiz belirlemez.

Eğer belirleriz diyen varsa buyursun belirlesin... öyle şey olmaz; görüşleri hakkında ne dersiniz?
diye guruba yönelttiği soruya cevaben:

Hangi davranış ve tasarrufumuzun hangi sonuçla biteceğini, Rabbimizin önceden bilmesi, hakedişimizi kaydetmiş olması, kadere müdahale değildir. İrade-i cüziyemizi yok saymak anlamına gelmez.

Bu ve benzeri soruların cevabı kestirmeden, mesajla verilebilecek kadar basit sorulardan sayılmamalı.

Yurtdışında ve hususi gündemle meşgul olmam gündemi yeteri kadar takip etmeme imkan vermiyor.

Gözüme çarptı, M.İ. isimli şahsın mealinden bahsedildi. O meal hatalarla ve çarpıtmalarla dolu bir mealdir. Bir hoca arkadaşımızın yaptığı sathi inceleme sonucu, mealde 300 den fazla ciddi hata tesbit edip kendisine bildirdi; müzakereye çağırdığı halde ilgilenmedi.

Bu tip gayri ciddi meallerin basılıp dağıtılmasını denetleyen ve kontrol eden bir kurumun olması, merdiven altı ilaç üreten kişilere müdahale edilmesi kadar önemli ve ciddi bir iş kabul edilmelidir; şeklinde bir not yazdım.

Bunun üzerine Aydın Başar Bey:

Hocam,

Siz, 40 sene Mekke'de kalmış ve Araplarla ilmi konularda müzakere etme imkanı bulmuş olmanız dolayısıyla Arapçanın ruhunu iyi yakaladığınızı düşünerek, bizim için önemlisiniz. Bu sebeple size sormak istediğim sorularımı aşağıda yazıyorum.

1. Sorum şu: Mustafa İslamoğlunun yukarıda zikredilen meali arapça açısından uygun ve doğru mudur?

2. Sorum ise şuydu: Mahmut Kısa tefsir mealindeki "insanın kendi yazgısını belirlemesi" ifadesi doğru mu, bu ifadeyi destekleyen bir ayet var mı?

Sabah tevafuken

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

Tevbe 51 ayeti karşıma çıktı. Bu ancak Allah'ın yazması isabet eder diyor. Dolayısıyla insanın yazgısını belirlemesi bana böyle mutezile tarzı bir ifade gibi geldi. Yanılmış isem de anlamak istedim. Bu işin aslı nedir diye sormuş oldum.

Benim çok sevdiğim Sürmeli üstadım da lütfetti cevap verdi. Diğer hocalarımızın açıklamaları da öğrenme aşkımızı biraz teskin eder diye düşünüyorum. Hürmetlerimle.

Aydın Başar Kardeşimizin bu 2 sorusu üzerine:

Aziz Kardeşim,

Sözlerime başlamadan tekraren ifade etmek isterim ki ben bir alim değilim, delilleri okuyup anlayan, kaynakları inceleyip istişare ederek doğruya ulaşma kabiliyeti olan bir araştırmacıyım.

Hiç bir yazımı paylaşıp istişare etmeden de yayınlamam.

Şimdi sorunuzu dikkate alarak, Kur'anı Kerim mealleri ile ilgili, şahısların hatalarından bahsetmek yerine umumi bir değerlendirme yapmayı daha faydalı bulduğumu ifade etmiş olayım. Sonra da isteğinize uyarak iki sorunuzun cevabına geçeyim: 🙏

Kur'anı Kerimi meali yaparken:

1- Kur'anı Kerimdeki her kelime ve ayetin, Kur'anı Kerim'deki tekrarlarına, kullanılış şekillerine bakmak gerektiği gibi, nüzul sebeplerine de bakmak gerekir.

2- Kur'anı Kerimdeki Ayet ve kelimeleri, Aziz peygamberimizin nasıl izah ettiğine, konu ile ilgili açıklamalarına da mutlaka bakmak gerekir.

3- Kur'anı Kerim Ayet ve kelimeleri ile ilgili Sahabelerden seçkin alimlerin anlayış ve yorumlarını dikkatle inceleyip gözden geçirmek gerekir.

4- Kur'anı Kerim meali hazırlamak için, Arapça bilmek yetmez, Arapçanın inceliklerine vakıf olmak gerektiği gibi, Türkçe ifade etmekte sıkıntı yaşamamak için, Türkçenin güzelliklerini ve inceliklerini de bilmek gerekir.

Bu şartların hakkını vererek, yanlış anlaşılma ihtimaline ortadan kaldırmış bir meal çalışması ben görmedim.

Arapça çok zengin bir dil, Türkçe ile mukayese edilemez. Hele günümüzdeki kısırlaştırılmış Türkçe ile meal hazırlamak çok zor bir iştir. **Arapça bir kelimeyi Lügata bakıp açık olduğu manalardan birini seçip kafasına göre meal hazırlayanlar çoğunluktadır.** O kelimeyi, lugattaki manalarından birine hamletmek için delilin nedir diye sorulduğunda, açıp lügatı göstermek de yeterli olmaz. Siyak sibak dışında, yukarıda sıraladığım asgari şartlar dikkate alınarak delil ve dayanak zikretmek gerekir.

İmam Gazali'nin İhya kitabının piyasada 3 tercümesi vardır. Üçünde de bir sürü tercüme hataları, saptırma ve atlamalar vardır. Tahdit etmek için değil temsil etmek için, bu konuda yazdığım bir yazıyı merak edip okumak isteyenler bu notun altındaki linki tıklayarak okuyabilir.(1)

Peki hatası çok az, faydalı mealler yok mudur? diye soranlar için, Elbette vardır; Merhum Hasan Basri Çantay Hoca'nın 3 ciltlik mealini örnek olarak zikredebilirim.

Şimdi bu izahtan sonra sakın bana M.İ. gibi okuduğunu doğru anlamaktan aciz, meali ciddi hatalarla dolu kişinin veya benzerlerinin mealini sormayın. Olayı polemiğe dökmek istemem; siz de istemezsiniz.

“İnsanın kendi kaderini kendisinin belirlemesi” konusuna gelince, (yazgı ifadesini bilerek değiştirdim; Kur'ani ıstılah ve kelimelerden uzaklaşmamaya dikkat etmek gerektiğine inananlardanım)

Bu ifadeyi zikrettiğiniz hali ile doğru kabul etmek mümkün değildir; ancak bu ifade ile kastettiği nedir açıklanırsa o zaman değerlendirme yapmak daha doğru ve isabetli olur.

Allah kulunun irade-i cüz'iyesini dikkate alarak kaderini belirler. demek istiyorsa yorum ve müsamaha kabul eder.

Selam, dua ve muhabbetlerimle.

24/02/2023

Ahmet Ziya İbrahimoglu

(1)

<https://hamzali.org/wp-content/uploads/2021/07/MISRI-KAHIRE-IFADESI-UZERINE.pdf>

Aydın Başar:

Sağ olun hocam çok güzel izah ettiniz. Allah Teala sizden razı olsun. Hasan Basri Çantay mealini önermeniz de çok faydalı oldu.

Hürmetlerimle.

Bu konudaki müzakereyi böyle noktalamış olduk.

Başka bir whatsapp gurubunda

Mahmut Özdemir Hoca yine meal konusunu gündeme getirince, ben de şöyle bir not yazma ihtiyacı duydum:👉

Evet heyet meali diye bir meal yoktur ve hiç olmadı. Heyet diye ifade edilen kişilere K.Kerim cüzleri, süreleri bölüşülüp dağıtılarak meal yaptırıldı. Burada bir üslup birliği olamayacağı aşikar olduğu gibi sorumlu bulma imkanı da yoktur. Herkes mealini yaptığı bölümden sorumlu olacağı, birinin yaptığı bölümü diğerlerine kontrol ettirme durumu söz konusu olsa da fiiliyatta bir heyet çalışması kabul edilemeyeceği aşikardır.

Ancak ilmi bir Heyet oluşturulsa ve bu heyet fiziki olarak bir araya gelip her ayeti beraber müzakere edip mutabakatla mealini yapmaya gayret etse faydalı ve verimli olabilir. Bugüne kadar böyle bir çalışma yapılmış değil. En azından ben duymadım; diyeyim.

Kur'an meali yapmaya muktedir olmak için çok iyi Arapça bilmek, Arapçanın inceliklerine vakıf olmak yetmez, Kur'an-ı Kerimdeki incelikleri Türkçeye yansıtabilecek kadar edebi ve güzel Türkçe de bilmek gerekir.

Bu iki temel şartın dışında, Kur'anî ilimlere vakıf olmak, ihlas ve Takva sahibi olmak da olmazsa olmaz şartlardan kabul edilmelidir.

Ehliyetli bir kişinin yaptığı meali, bir kaç liyakatli kişinin de kontrol edip elden geçirmesi zaruri bir ihtiyaçtır.

Müsiad yönetiminde olduğum yıllarda, "**Sorular Işığında Müslüman Tacir'in El Kitabı**" diye bir ticari rehber hazırlamayı planladık. Üç arkadaş bu görevi üstlendik. O zaman Müsiad'ın **ikibine yakın** üyesi vardı. Hepsinden, fiili ticaret hayatında yaşadığı sıkıntı ve ihtiyaçlar sonucu kafasında oluşan istifham ve soruları bize bildirmelerini istedik. Gelen soruları elden geçirip tasnif ederek 100 soru haline dönüştürdük ve Hamdi Döndüren Hoca'ya verdik. Hazırlayacağı Rehberi başka ilim adamlarına da verip kontrol ettireceğimizi de söyledik. Hamdi Döndüren Hoca aylarca çalıştı ve güzel bir rehber hazırladı. Hazırlanan bu çalışmayı başka fıkıhçı hocalarımıza da verip ciddi bir kontrolden geçirdik. Onların yazdığı mülahazaları Hamdi Döndüren Hocaya aktarıp tekrar değerlendirmesini istedik. En sonunda bizim komisyon eserin son şeklini inceleyip baskıya hazır hale getirdi ve "**İslami Ölçülerle Ticaret Rehberi**" ünvanı ile **5000** Adet bastırıp üyelerimize ücretsiz dağıttık.

28 Şubat sürecinde yaptığımız bu çalışmanın İsmi o günün şartlarına göre düzenleme ihtiyacı duyduğumuzu da ifade etmiş olayım. Sonradan bu kitabın basım hakkını bir yayınevine devredip piyasada satılmasını da sağladık.

27.09.2023 OF
Ahmet Ziya İbrahimoglu